

I. CELE I ZADANIA PRAKTYKI PEDAGOGICZNEJ

Podstawę prawną studenckich praktyk zawodowych stanowią: Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. – prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2005 r. nr 164, poz.1365), rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 września 2004 r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli oraz regulamin studiów Wydziału Społeczno – Technicznego Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Koninie z dnia 06.07.2007 r., § 23. Praktyki realizowane są w wymiarze nie mniejszym niż określony w standardach kształcenia nauczycieli na studiach wyższych zawodowych.

II. ZAŁOŻENIA OGÓLNE PRAKTYKI CIĄGŁEJ (tzw. wrześniowej)

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli nie mających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz.U. Nr 50, poz. 400) absolwent studiów pierwszego stopnia uzyskuje kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w przedszkolach, szkołach podstawowych, gimnazjach i zasadniczych szkołach zawodowych, natomiast absolwent studiów magisterskich uzyskuje kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela we wszystkich typach szkół i placówek. Niezbędne jest zatem zapoznanie studentów z organizacją pracy tych typów szkół i placówek, do pracy w których uzyskują kwalifikacje.

Praktyka wrześniowa o charakterze ciągłym (z oderwaniem od zajęć w uczelni) ma charakter kompleksowy i obejmuje trzy bardzo istotne elementy strukturalne stanowiące o jakości edukacji nauczycieli. Są to:

1. kadra pedagogiczna szkół i placówek oświatowych, które mają zapewnić warunki do odbywania praktyki przez studentów przygotowujących się do wykonywania zawodu nauczyciela (grupa 1),
2. studenci przygotowujący się do wykonywania zawodu nauczyciela (grupa 2),
3. instytucje: przedszkola, szkoły i placówki oświatowe, ośrodki doskonalenia nauczycieli, no i oczywiście uczelnie prowadzące kształcenie nauczycieli (grupa 3).

W świetle standardów kształcenia nauczycieli celem praktyk pedagogicznych jest w szczególności:

- 1) poznanie organizacji pracy różnych typów szkół i placówek, a w szczególności tych, w których absolwenci mogą znaleźć zatrudnienie (odpowiednio: edukacji wczesnoszkolna lub edukacja przedszkolna z elementami nauki języka angielskiego);
- 2) nabycie umiejętności planowania, prowadzenia i dokumentowania zajęć;
- 3) nabycie umiejętności prowadzenia obserwacji zajęć i jej dokumentowania;

- 4) nabycie umiejętności analizy pracy nauczyciela i uczniów podczas wspólnego omawiania praktyk przez opiekunów praktyk i studentów;
- 5) nabycie umiejętności analizowania własnej pracy i jej efektów oraz pracy uczniów.

Praktyki mają umożliwić zapoznanie studentów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela z przykładami praktycznych rozwiązań metodyczno-merytorycznych oraz nabycie umiejętności, niezbędnych w pracy nauczyciela oraz nauczyciela-wychowawcy, a tym samym winny przyczynić się do poprawy jakości kształcenia nauczycieli.

W trakcie praktyk studentowi zapewnia się następujące formy aktywności: wizyty w szkołach i placówkach, obserwowanie zajęć, asystowanie nauczycielowi prowadzącemu zajęcia, prowadzenie zajęć wspólnie z nauczycielem, samodzielne prowadzenie zajęć, planowanie i omawianie zajęć prowadzonych przez siebie i innych (nauczycieli, w zwłaszcza studentów).

W programie szczegółowym praktyki należy respektować nieustannie teoretyczne podstawy wynikające z przedmiotów studiów: psychologia, pedagogika, teoretyczne podstawy kształcenia i wychowania, diagnostyka psychopedagogiczna. Winny one stanowić kryteria analizy wybranych zajęć czy sytuacji edukacyjnych.

Dzięki realizacji praktyk absolwenci studiów w specjalizacji edukacji początkowej winni zostać gruntownie przygotowani, zarówno w zakresie nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć, jak i realizowania zadań wychowawczych i opiekuńczych przedszkola oraz szczebla edukacji elementarnej w klasach I – III szkoły podstawowej.

Realizacja praktyki pedagogicznej winna prowadzić do tego, aby student przed obserwowaniem zajęć, asystowaniem nauczycielowi prowadzącemu zajęcia i samodzielnym prowadzeniem zajęć nabył niezbędne umiejętności pedagogiczne (np. poznał wielorakie uwarunkowania i znał specyfikę pracy opiekuńczo-wychowawczej przedszkola, szkoły lub placówki i nauczyciela, został przygotowany do obserwacji uczniów w środowisku grupowym i klasowym, znał interakcje ucznia i nauczyciela, potrafił zbadać dynamikę grupy i klasy, stosować metody poznawania ucznia i jego szkolnego środowiska, kierować zespołem klasowym w sytuacjach pozalekcyjnych, współpracować z rodziną i środowiskiem lokalnym ucznia itp.),

Dyrekcja szkoły – placówki, w której odbywana jest praktyka pedagogiczna, stanowi bardzo istotne ogniwo w systemie edukacji nauczycieli. Zakłada się, że program praktyki może być realizowany w ścisłej współpracy z dyrektorem, między innymi poprzez:

- 1) wyrażanie zgody na zapewnienie dostępu do dokumentów regulujących pracę szkoły (placówki),

- 2) stwarzanie warunków umożliwiających poznanie różnych klas i zespołów uczniowskich, a także zdobycie pożądanego doświadczenia pedagogicznego w zakresie zarówno organizacji pracy szkoły jak i planowania, realizacji i oceniania wyników procesu kształcenia,
- 3) zapewnianie warunków służących przygotowywaniu studentów w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych,
- 4) zapewnianie dostępu do pracowni specjalistycznych, sprzętu oraz środków (pomocy)dydaktycznych,
- 5) wyznaczanie i wspieranie opiekuna praktyk, sprawującego nadzór formalny i merytoryczny nad przebiegiem i organizacją praktyki,
- 6) stwarzanie warunków umożliwiających samodzielne opracowanie konspektów - scenariuszy zajęć w oparciu o informacje i wskazówki przekazane przez opiekuna praktyk oraz przeprowadzenie na ich podstawie zajęć próbnych (pod opieką nauczyciela),
- 7) stwarzanie warunków do prowadzenia w ramach praktyk zajęć lekcyjnych z zastosowaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych,
- 8) współdziałanie z opiekunem praktyk na rzecz dokonywania analiz i ewaluacji przeprowadzanych czynności objętych programem praktyki.

Dobre kształcenie kompetentnych i odpowiedzialnych nauczycieli wymaga respektowania zasady, aby kształcenie teoretyczne w uczelni było ściśle powiązane z kształceniem praktycznym poprzez praktyki pedagogiczne odbywane w szkole. Stąd też w związku z koniecznością integracji zdobywanych przez studentów umiejętności z procesem kształcenia teoretycznego i metodycznego w uczelni, praktyki pedagogiczne winny uwzględniać elementy przygotowania merytoryczno-metodycznego uzyskanego w toku dotychczasowych studiów.

III. ZAŁOŻENIA SZCZEGÓŁOWE PRAKTYKI

We wrześniu po czwartym semestrze studiów student odbywa trzytygodniową praktykę ciągłą (z oderwaniem od nauki w uczelni). W systemie studiów niestacjonarnych zadania wynikające z założeń są realizowane adekwatnie jak na studiach stacjonarnych – można jednak rozłożyć je na okres wrzesień – listopad. Praktyka rozpoczyna się od pierwszego dnia zajęć szkolnych hospitowaniem uroczystego rozpoczęcia roku szkolnego – wskazana jest przede wszystkim obserwacja spotkań dzieci 6-7-letnich ze swoimi nauczycielami-wychowawcami. W kolejnych dniach ma ona charakter asystenckiej aktywności studenta w wytypowanej klasie (grupie dzieci), z uwzględnieniem elementarnej nauki języka angielskiego oraz edukacji sześciolatków.

Zadaniem studenta w czasie trwania praktyki jest poznać:

1. Sposoby realizacji podstaw programowych oraz treści wychowania i kształcenia elementarnego (wychowania przedszkolnego) poprzez hospitowanie i samodzielne prowadzenie różnorodnych zajęć – także z elementami nauki języka angielskiego,

2. Sposoby pracy z uczniami w procesie edukacji szkolnej i pozalekcyjnej – pozaszkolnej realizowanej w całokształcie w całym okresie praktyki (formy spędzania czasu wolnego, zajęcia w kołach zainteresowań, zajęcia terapeutyczne itp.).

3. Obowiązki nauczyciela – wychowawcy (poprzez hospitowanie oraz prowadzenie całodziennych zajęć przewidzianych rozkładem tygodniowym oraz udział w innych formach pracy pedagogicznej nauczyciela np. prowadzenie dokumentacji szkolnej, posiedzenia rady pedagogicznej, zebrania z rodzicami).

4. Zasady i formy współpracy nauczyciela z rodzicami w dążeniu do harmonijnego rozwoju dziecka i w tworzeniu sprzyjającego środowiska pedagogicznego - poprzez udział w rozmowach i zebraniach z rodzicami, udział w wywiadach z pedagogiem, logopedą itp.

5. Inne formy pracy nauczyciela – np. udział w przygotowywaniu i prowadzeniu imprez, wycieczek oraz innych form zajęć organizowanych z udziałem dzieci w przedszkolu oraz w klasach I – III.

6. Bazę materialną, plany pracy, zadania rady pedagogicznej, dokumentację pracy szkoły i nauczyciela.

Na treść praktyki pedagogicznej składają się wszystkie zjawiska, sytuacje i procesy zachodzące w klasie szkolnej. Studenci, przygotowując się do hospitacji oraz zajęć prowadzonych samodzielnie, winni zapoznać się dogłębnie z programem kształcenia poszczególnych modułów, jak również z literaturą z zakresu metodyki oraz problematyki opieki i wychowania dziecka w zespole klasowym. Treścią praktyki ciągłej są też obowiązki związane z rolą zawodową nauczyciela, jego odpowiedzialnością za wychowanie uczniów, a także jego udziałem w życiu środowiska, w którym pracuje. Nauczyciel, przyjmujący studenta na praktykę, opracowuje plan i nadzoruje przebieg praktyki pod względem organizacyjnym, merytorycznym i metodycznym.

Przed każdym zajęciem student zobowiązany jest do napisania koncepcji – scenariusza zajęć i przedstawienia go nauczycielowi – opiekunowi praktyki. Jego akceptacja jest warunkiem dopuszczenia do realizacji zaprojektowanych przez studenta zajęć w danej klasie.

Po przeprowadzonych zajęciach w danym dniu student odbywa rozmowę z nauczycielem - opiekunem, w czasie której następuje ewaluacja tych zajęć wraz z krótkimi uwagami - zaleceniami metodycznymi, odnotowanymi w karcie ewaluacyjnej studenta.

IV. HARMONOGRAM PRAKTYKI

Hospitacje i samodzielne zajęcia dydaktyczne winny przebiegać według następującego planu ramowego uzgodnionego indywidualnie z nauczycielami-opiekunami:

Specjalność: Edukacja wczesnoszkolna z edukacją przedszkolną

Tydzień praktyki przeliczeniowy	Zadania węzłowe	Orientacyjna liczba godzin
I	Obserwacja uroczystego rozpoczęcia roku szkolnego, pierwszego dnia pobytu dziecka w szkole/przedszkolu (zwłaszcza dzieci 6-7-letnich).	4
	Hospitacje całodzienne w obranej klasie grupie dzieci (z elementami współdziałania z nauczycielami – opiekunami w realizacji ich zadań edukacyjnych).	8
	Zapoznanie z dokumentacją pracy szkoły i nauczyciela, bazą materialną, a przede wszystkim z zespołem uczniowskim, w zakresie niezbędnym dla rzetelnego przygotowania i samodzielnego prowadzenia zajęć.	8
II	Hospitacje zajęć poprzedzające samodzielne prowadzenie zajęć tego samego rodzaju w obranym zespole dzieci (klasa szkolna – grupa przedszkolna) oraz co najmniej 2 godziny zajęć pozalekcyjnych (np. w bibliotece).	8
	Samodzielne prowadzenie zajęć integrujących pod kierunkiem nauczyciela w obranej klasie, w tym orientacyjnie: edukacja polonistyczna - 1-2 godz., edukacja matematyczna - 1 godz., edukacja przyrodnicza - 1 godz. , edukacja muzyczna – 1 godz. edukacja plastyczna – 1 godz. edukacja techniczna – 1 godz. edukacja motoryczno -zdrowotna - 1 godz.	8
	Inne czynności (w tym zajęcia komputerowe oraz ewentualnie nauka języka angielskiego, zajęcia terapeutyczne itp.)	4
III	Hospitacje zajęć poprzedzające samodzielne prowadzenie zajęć tego samego rodzaju w obranym zespole klasowym (przedszkolnym) oraz co najmniej 2 godziny zajęć pozalekcyjnych (np. w gabinecie pedagoga szkolnego).	4
	Samodzielne prowadzenie zajęć integrujących pod kierunkiem nauczyciela w klasie I, w tym orientacyjnie: edukacja polonistyczna - 1-2 godz., edukacja matematyczna – 1-2 godz., edukacja przyrodnicza – 1-2 godz. , edukacja muzyczna – 1 godz. edukacja plastyczna – 1 godz. edukacja techniczna – 1 godz. edukacja motoryczno -zdrowotna - 1 godz.	10
	Inne czynności (w tym zajęcia komputerowe, zajęcia terapeutyczne, nauka języka angielskiego, wycieczki w czasie wolnym itp.)	6

Uwagi dodatkowe

1. W dniu rozpoczęcia roku szkolnego student prowadzi obserwacje głównie zajęć z dziećmi 6-7-letnich (pozostając w ścisłym kontakcie z przydzielonym nauczycielem – opiekunem).
2. Kolejność odbywanych praktyk w dniach następnych jest ustalana indywidualnie - w zależności od warunków organizacyjnych funkcjonowania szkoły (przedszkola).
3. W czasie praktyki student wykonuje pod kierunkiem nauczyciela wszystkie zadania związane z pełnieniem funkcji wychowawcy klasy (np. dokumentuje swoje wybrane czynności w dzienniku lekcyjnym, pełni dyżury w czasie przerw, czuwa nad prawidłowym funkcjonowaniem zespołu uczniowskiego).
4. Obowiązki studenta w związku z realizacją programu praktyki:
 - zapoznać się dokładnie z treścią Regulaminu praktyki,
 - aktywnie, z zaangażowaniem i twórczą inicjatywą realizować program praktyki,
 - przestrzegać obowiązujące w danej placówce zasady i regulamin pracy,
 - w wyznaczonym terminie złożyć opracowaną przez siebie dokumentację praktyki.
5. Zadaniem nauczycieli – opiekunów w szkole w związku z odbywaniem praktyki pedagogicznej jest przede wszystkim:
 - uzgadnianie z mentorem celów i zakresu treści zajęć próbnych studentów,
 - opracowanie planu praktyki w uzgodnieniu ze studentem oraz nadzorowanie przebiegu praktyki pod względem organizacyjnym, merytorycznym i metodycznym,
 - udostępnianie praktykantom obserwacji własnych zajęć z dziećmi, informując o ich celach i zastosowanych rozwiązaniach metodycznych,
 - informowanie studentów o założeniach zajęć oraz źródłach dotyczących problematyki zajęć przewidzianych do prowadzenia przez studenta – co najmniej 5 dni wcześniej przed terminem ich prowadzenia,
 - udzielanie instruktażu na podstawie projektu scenariusza zajęć przedstawionego przez studenta (sprawdzanie i weryfikowanie na bieżąco zaprojektowanych scenariuszów zajęć, wraz z odnotowywaniem na nich swoich uwag ewaluacyjnych) - najpóźniej w dniu poprzedzającym termin prowadzenia zajęć,
 - odbywanie niezbędnych konsultacji ze studentem w ustalonym z nim czasie,
 - udostępnianie dokumentacji i materiałów dydaktycznych związanych z zajęciami prowadzonymi przez studenta,
 - hospitowanie całokształtu zajęć prowadzonych przez studenta, a następnie odbywanie rozmów, podczas których przedstawiane są refleksje oraz wnioski ewaluacyjne wraz z oceną po zakończeniu zajęć (z uwzględnieniem formularza stanowiącego załącznik do programu praktyki),

- w porozumieniu z dyrekcją szkoły zapewnienie odbycia przez studenta szkolenia w zakresie bhp,

- zaznajamianie studenta z własnym warsztatem pracy (dokumentacją nauczycielską, wyposażeniem klaso-pracowni, pomocami dydaktycznymi, własnymi wypróbowanymi materiałami i rozwiązaniami metodycznymi) – dzielenie się swoim doświadczeniem zawodowym,

- stwarzanie możliwości kontaktu praktykanta z innymi pracownikami szkoły i czerpania wiedzy z ich doświadczenia i dorobku zawodowego.

V. DOKUMENTACJA PRAKTYKI

Dokumentacja zebrana w okresie praktyki winna być gromadzona systematycznie wg układu:

Dział I - Informacje ogólne:

- imię i nazwisko studenta,
- nazwa i adres szkoły (miejsce praktyki),
- klasy i ich wychowawcy (imiona i nazwiska),
- opinia i ocena studenta według formularza, podpisana przez nauczycieli-opiekunów i potwierdzona przez dyrektora szkoły,
- dziennik praktyk - wypełniony przez studenta i potwierdzony przez dyrekcję placówki,
- sprawozdanie opisowe z praktyki wraz z wnioskami i uwagami własnymi studenta (arkusz samooceny)

Dział II - Materiały z praktyki (oddzielnie dla każdej specjalności studiów):

- konspekty prowadzonych zajęć - uporządkowane w kolejności ich prowadzenia,
- sprawozdania z hospitacji zajęć (wypełnione arkusze obserwacyjne),
- dowolne notatki i sprawozdania z pozostałych czynności wykonywanych w czasie praktyki,
- inne materiały zebrane w okresie praktyki - na przykład rozkłady materiału nauczania, opracowania metodyczne nauczycieli, materiały stanowiące dorobek nauczycieli - szkoły.

VI. UWAGI KOŃCOWE

1. Warunkiem zaliczenia praktyki w uczelni jest pozytywne wykonanie zadań ustalonych przez władze Uczelni i określonych niniejszym programem w szkole, w której student odbywał praktykę. Na podstawie ocen i opinii studenta wystawionych przez nauczycieli – opiekunów i przez dyrekcje szkół, ostatecznego zaliczenia w indeksie dokonuje opiekun (mentor) studenckich praktyk pedagogicznych – w Instytucie Pedagogiki we współpracy z nauczycielami akademickimi – metodykami.

2. Pełną dokumentację z praktyki student zobowiązany jest dostarczyć do sekretariatu instytutu bezpośrednio po zakończeniu praktyki – najpóźniej w dniu rozpoczęcia zajęć na Uczelni.

3. Dokumentacja zawarta w dziale II jest własnością studenta i zostanie zwrócona po zakończeniu procedury zaliczenia praktyki.

4. We wszelkich sprawach związanych z przebiegiem praktyk, prosimy o kontakt telefoniczny z sekretariatem Instytutu Pedagogiki PWSZ (tel./fax. 63 2497160).

AUTOEWALUACJA STUDENTA¹
w zakresie wykonywanych zadań w okresie praktyki w klasie

Nazwisko i imię studenta
 Data i miejsce zajęć
 Tematyka zajęć:

Autorefleksja w zakresie:

- przygotowania zajęć

- sposób prowadzenia zajęć

- efektywność przeprowadzonych zajęć

- moja szczególna satysfakcja z powodu

- moje szczególne trudności (w czym)

- moje wnioski ewaluacyjne (co można lepiej?)

- inne uwagi lub postulaty

- samoocena ogólna: rewelacyjnie dobrze, znakomicie, udało się dość dobrze, tak sobie, nie mam powodu do satysfakcji.

.....
 podpis praktykanta

¹ Autoewaluacja może obejmować ogólnie cały okres praktyki (może też odnosić się odrębnie do każdej jednostki metodycznej np. 45 minut lekcji).